

PANÁ CZ ESZTER–TEMESI CSABA

Politikai tájékozódásunk

Az egyetemisták közéleti tájékozódásának vizsgálata

Bevezető gondolatok

„Politikai tájékozódásunk” című írásunkban három vizsgálat „hasonló” részeit mutatjuk be. A vizsgálatok eltérő mintán és különböző szándékkal készültek, azonban egyes részei az azonos kérdéskör következtében összevethetők egymással.

Első forrásunk egy nemzetközi vizsgálat, melyben hazánk is részt vett. Az *országos reprezentatív felmérést*, 2002-ben és 2005-ben is az MTA PTI és az MTA SZKI készítette, egy 1680 fős minta alapján. A *második* forrásunk a 2004-es vizsgálat, mely speciálisan az ifjúságot jelölte meg célcsoportjaként, és szintén *országosan reprezentatív*, 8000-es minta alapján. A *harmadik* vizsgálat, melyet magunk végeztünk, mind módszerében, mind az elemszám és a célcsoport tekintetében is elmarad az előzőektől, mert csak a *pécsi egyetemisták* politikai tájékozódását és aktivitását vizsgálta. Az első két kutatásból, csak a politikai részt ismertetjük, míg a saját vizsgálatunkon belül több szempont szerint elemzünk és vizsgáljuk a hipotézisünket.

Nem célunk (és nem is lehet) a három kutatás összevetése, közös elemzése, de egy írásba foglalva több viszonyítási alapunk van, tehát szélesebb képet kaphatunk a tágabb és szűkebb környezetünk politikai aktivitása és tájékozódása felől.

Munkánk alapja, felépítése és határai

A három felmérés bemutatása megköveteli a különböző fogalmak és kifejezések, valamint az eltérő értékek magyarázatát, kifejtését. A munkánk szerkezeti tagolásának ismertetése a dolgozat könnyebb átláthatóságát segíti.

Nemzetközi kutatás: Az Európai Bizottság mellett működő ESF (European Science Foundation) öt éve támogatja és szervezi a European Social Survey elnevezésű nagyszabású nemzetközi project előkészítő munkálatait. A tervben az Európai Unió tagországainak vezető társadalomkutatói kezdeményezték, hogy 2002-től kezdve két évente végezzenek minden érdeklődő európai országban azonos módszertannal és közösen kidolgozott standard kérdőívvel egy-egy, az ott élőkre (helybéliek és külföldiek) reprezentatív felmérést¹. Célként jelölték meg egy rendszeresen bővíthető európai adatbázis létrehozását, mely képes segítséget nyújtani a társadalmakat, tagországokat és az EU-t irányító politikai és gazdasági szakembereknek. Csak a magyar vonatkozásokat mutatjuk és adatait mindenhol az ESS (European Social Survey) jelöléssel használjuk.

Ifjúsági kutatás: Az Ifjúság 2004 vizsgálat immár a második olyan kísérlet – a rendszerváltás folyamatának kezdete óta –, amely megpróbálja a társadalomtudomány, a szociológia eszközeivel leírni azokat a társadalmi, gazdasági átalakulásokat

¹ Társadalmi Ábratár 2002, VII. o

nak (is) köszönhető változásokat és jellegzetességeket, amelyek a generációs újratermelődés folyamataiban végbemennek. A megismételt ifjúságkutatás egyik fő célja a különböző területeken (pl.: iskolázottság, elhelyezkedés) végbement változások diagnosztizálása, továbbá, hogy ezek a hatások hogyan tükröződnek a fiatalok életmódjában, szabadidős tevékenységében, kulturális fogyasztásában². A felmérésből természetesen itt is, csak a saját vizsgálatunkkal „rokon” elemeket emeljük ki, mely a társadalomirányítás politikai kérdéskörére helyezi a hangsúlyt. Ezen vizsgálatot IFJ rövidítéssel jelöljük.

Saját vizsgálatunk: A 2005–2006-os tanév őszén a Média-hatásvizsgálat című kurzus keretében kisebb kutatást végeztünk, egy 10 fős csoporttal. Arra vállalkoztunk, hogy a pécsi egyetemisták politikai tájékozódását vizsgáljuk meg. Ezen vizsgálatot PTE rövidítéssel jelöljük.

A három felmérés és jellemzőik

Mint írtuk nem az összehasonlítás vezérelt bennünket, ezért a kutatások jellemzőit sem ismertetnénk részletesebben, csak néhány alapinformáció erejéig. Összehasonlítást, csak az egyezőséget mutató kérdéseknél tehetünk, melyek a politikai aktivitás, érdeklődés és a politikai párttagságot mutatja.

SZEMPONTOK	IFJÚSÁG 2004	ESS	PTE
minta	országosan, regionális és megyei szinten is reprezentatív	országos, reprezentatív minta	esetleges, nem reprezentatív
megkérdezettek száma	8000 (4000 nő- 4000 férfi)	1685 fő	184 fő, karonként 0,05%
korcsoport	15-29	országos, reprezentatív	18-29
korcsoport felosztása	15–19 (1985–1989) 20–24 (1980–1984) 25–29 (1975–1979)	15–19 év, 20–24 év, 25–29 év 30–39 év, 40–49 év, 50–59 év 60–69 év, 70 – év	-
települések besorolása	Budapest, megyeszékhely, város, község	-	Budapest, megyeszékhely, város, község
regionális felosztás	1. Közép- Magyarország, 2. Közép-Dunántúl, 3. Nyugat-Dunántúl, 4. Dél-Dunántúl, 5. Észak-Magyarország, 6. Észak – Alföld, 7. Dél- Alföld.	1. Közép- Magyarország, 2. Közép-Dunántúl, 3. Nyugat-Dunántúl, 4. Dél-Dunántúl, 5. Észak-Magyarország, 6. Észak – Alföld, 7. Dél – Alföld.	-
finanszírozás	ICSSZEM és a MEH finanszírozta	ESF (European Science Foundation) támogatja	-
vizsgálati módszer	Kérdőíves, önkitöltős	Rokeach-teszt és a <i>World Values Survey</i> (WVS), Schwarz- teszt	csak kérdőíves, személyes megkeresés

² Ifjúság 2004., Gyorsjelentés

Saját kutatásunk

A hipotézisünk a következő volt:

„A pécsi egyetemisták politikai tájékozódása teljesen esetleges és személyfüggő!”

Az esetleges és személyfüggő kategóriák jelentése pedig definiálendő:

Esetleges: helyzetfüggő, egyes tényezők változása esetén eltérést mutathat, nincs olyan meghatározó tényező, mely érdemileg befolyásolná az egyetemisták nézeteinek kialakítását.

Személyfüggő: egyénenként eltérő, különböző tényezők befolyásolják az egyes alanyokat.

A megkérdezettek kiválasztásakor sem a pontos számarányokat sem a különböző kategorikus behatárolásokat nem tudtuk figyelembe venni, hiszen a vizsgálandó sokaság tekintetében nem rendelkezünk a szükséges alapadatokkal. Tehát nem is tudunk törekedni a reprezentativitás megtartására, ami azt eredményezte, hogy *mintavételünk esetleges* volt. A válaszadók számát tekintve beszélhetünk arányosságról, hiszen e mutatónk minden Kar esetében egyezőséget mutat. Így megkeresésünk, csak az *államilag finanszírozott, nappali tagozatos* hallgatók felé irányult és *karonként* az összlétszám 0,05% érintette.

	Fővárosból	Községből	Megyeszékhelyről	Pécsről	Városból	Összes
Férfi	3	26	10	19	20	78
Nő	5	31	18	27	24	105
Összes	8	57	28	46	44	183

A felmérés *módszerét* tekintve, csak a *kérdőíves* lehetőséget használtuk ki. Kérdéseink *zárt kérdések* voltak, csak két esetben használtunk *attitűd-skálás* mérést.

A feldolgozáshoz a MS Access programot használtuk. A kitöltött kérdőívek adatainak felvitele után a feltett hipotézist többváltozós elemző diagramokkal vizsgáltuk.

A megkeresett hallgatók, túlnyomó többségben (90-95%) komolyan vették a kérdőívet. Az összegzés alkalmával 20-25 esetet jelöltünk meg, melyben a kérdezettek visszautasították a kitöltést, mert nem szeretik a kérdezősködést. A kitöltetés során tapasztaltak alapján írhatjuk, hogy a hallgatók megfontoltan jelölték meg a válaszokat, és (a névtelenség miatt) merték vállalni a saját véleményüket is.

Helyszín	Megkérdezettek száma
ÁJK	16
AOK	16
BTK	32
EFK	17
IGYFK	14
KTK	16
MK	11
PMMK	24
TTK	16
FEEK	22
Összesen:	184

Kérdőívünk kérdései, szerkezete

Kérdéseinkkel célunk a pécsi egyetemisták politikai tájékozódásának minél pontosabb megismerése volt. A témára irányuló konkrét kérdéseken túl a megkérdezettek társadalmi környezetére, általános élethelyzetére is rákérdeztünk, ami szintén meg-

határozó tényező a gondolkodás, illetve a politikai nézet vizsgálatakor. Törekedtünk az egyszerűen értelmezhető, zárt jellegű kérdésekre, de emellett a hetes és a tizenötös kérdéseknél attitűdskálás módszert alkalmaztunk.

Összesen 17 kérdést tettünk fel, 2005 október–novemberében:

1. Nemed?
2. Milyen településről jöttél tanulni Pécsre?
3. Pécssett mi szolgál lakhelyedül?
4. Jelenleg Pécssett hányan laktok együtt?
5. Részt vesz-e valamilyen társadalmi munkában?
6. Tagja vagy-e valamilyen politikai szervezetnek?
7. Milyen médiumból tájékozódsz leginkább?
8. Milyen gyakran látogatod a politikai pártok honlapjait?
9. Tájékozódsz-e több (min. 2) párt programja felől?
10. Hitelesnek tartod-e a politikai híradásokat?
11. Milyen típusú televízió-műsorok hatnak leginkább politikai tájékozottságra?
12. Milyen rádiót hallgatsz a leggyakrabban?
13. Milyen típusú írott sajtóból szerzed politikai ismereteidet leginkább?
14. Milyen típusú internetes oldalakról tájékozódsz leginkább?
15. Véleményed szerint, mennyire vannak hatással rád a következő kommunikációs csatornák?
16. Próbálsz-e alakítani mások politikai véleményén, beállítottságán?
17. Mennyire fogadod el mások politikai véleményét?

Kutatásunk ismertetése

Az alábbiakban a kutatásunkból pár kimutatást ismertetnénk, melyeket fontosnak tartunk ahhoz, hogy a vizsgálatunkról részletesebb képet adjunk. A teljesség igénye nélkül és az általunk fontosnak tartott kimutatásokat elemezzük, bár a közölt ábrákból, feltételezésünk szerint mélyebb összefüggések is kiolvashatók.

Milyen médiumokból tájékozódnak leginkább a pécsi egyetem hallgatói?

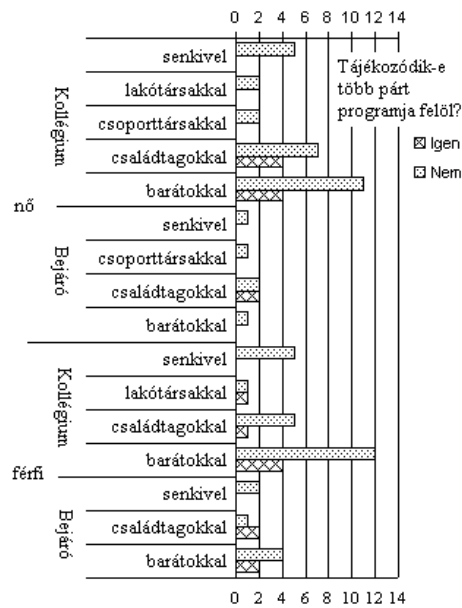
médiumok	főváros	község	megyeszékhely	Pécs	város
televízió	4	31	17	17	25
rádió	2	14	15	10	19
újság	3	28	12	17	21
internet	5	32	18	19	27
óriásplakát	3	9	7	5	10
rendezvény	3	0	0	4	4
szórólap	3	7	5	7	10
-	-	-	-	-	-
válaszolók	8 fő	57 fő	28 fő	46 fő	44 fő

Attitűdskálás mérési módszert alkalmaztunk az adott kérdéskörnél, melyben a következő kategóriákat használtuk: soha, elvétve, havonta, hetente, naponta. A leginkább kategória értelmezésénél a „hetente és illetve naponta” válaszadókat vettük figyelembe. Elmondható, hogy a televízió és az internet a meghatározó, az újság pedig a harmadik helyet foglalja el. Tehát a 46 megkérdezett pécsiből 19 fő jelölte be az internetet, amit hetente, vagy naponta használ forrásként. Az óriásplakát és a szórólap itt sem jelenik meg meghatározó mértékben.

A pártok programja felől való érdeklődés nem és lakóhely szerint

Neme és a lakhelye (kollégium, bejáró) alapján, kivel beszél leggyakrabban közéleti politikai kérdésekről, azon megosztásban, hogy a válaszoló tájékozódik-e több párt programja felől. A megkérdezettek közül 82 kollégista vagy bejáró egyetemista válaszolta azt, hogy érdeklődik több párt programja felől. A nők száma 42, a férfiak száma 40.

Az ábra szerint a kollégisták, akik száma 64, a barátaikkal többet beszélgetnek a politikáról, mint a családtagjaikkal. A bejárók, akik 18-an voltak, ezzel ellentétben a családtagjaikkal beszélnek többet. Tehát akik még otthon laknak, jobban befolyásolhatóak szülők által. Valószínűleg mindennapos találkozásnál több idő jut ilyen és hasonló témák megbeszélésére. Aki nem beszélget senkivel politikáról azok aránya a férfiaknál és nőknél szignifikánsan szintén nem eltérő. Bejáróknál (férfiak, nők együttesen) 3-an jelölték be azt, hogy nem beszélgetnek politikáról senkivel. Kollégistáknál 10 volt ezen kategóriát választók száma. Ebben az összehasonlításban férfiak és nők közti különbséget nem érdemes vizsgálni, mert minimálisak az eltérések.

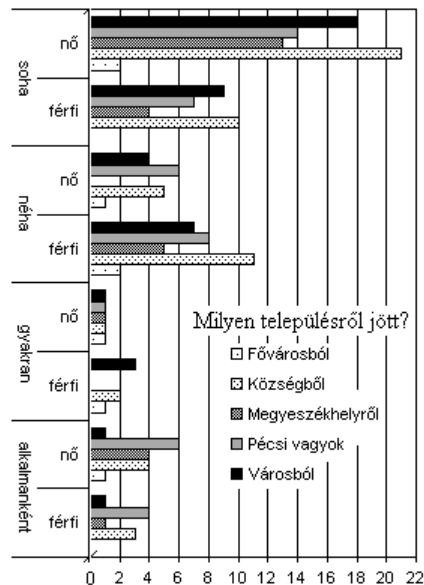

A különböző településekről származók milyen mértékben próbálják meg befolyásolni mások politikai véleményét?

Férfi és nő bontásban, ki mennyire próbálja alakítani mások politikai véleményét, azon megosztásban, hogy milyen településről jött a válaszadó.

A kimutatásból arra kapunk választ, hogy a többség egyáltalán nem akar befolyásolni másokat. A férfi és nő megkérdezetteknek is nagyon magas százaléka adta válaszul, hogy soha nem próbálja meg befolyásolni a hallgatótársai politikai gondolatait. Ebből arra következtethetünk, hogy ők nem élnek aktív politikai életet, megpróbálják magukat elhatárolni a témától, esetleg nincs teljesen kiforrott véleményük, ami megállná a helyét egy esetleges politikai eszmecsere során.

A nők és a férfiak esetében is nagyon magas a községből és városból származó válaszadók száma. A fővárosiaknál figyelhetjük meg a legnagyobb eltérést, a budapesti férfiak közül ugyanis nem tartozik egyetlen személy sem az adott kategóriába.

A „néha befolyásol” kategóriában a községben élő férfiak száma kimagaslik a többi közül, más eredmények szignifikánsan nem térnek el. Az „alkalmanként” kategóriára válaszadók esetében a férfiak átlagosan elmaradnak a nőkhöz képest.

A nők közül, akik „gyakran” akarják befolyásolni társaikat a politikai nézetükben, kiegyenlítetten minden településről azonos számban vannak.

A férfiak itt is eltérést mutatnak a nőkhöz képest, mert a pécsi és a megyeszékhelyi férfiak egy esetben sem adtak választ a kategóriában.

Összességében a válaszadók többsége nem akar befolyásolni soha senkit politikai nézetének kialakításában, és a gyakran kategóriát választották a legritkábban. Ennek alapján elmondhatjuk, hogy a hipotézisünket ebből a vizsgálati irányból igazoltnak kell tekinteni, hiszen a tájékozódásban nem mutatható ki egyértelmű irányvonal.

A különböző internetes oldalakat látogatók milyen egyéb médiumból tájékozódnak

Milyen rádiót hallgatsz a leggyakrabban? Milyen típusú televízió-műsorok hatnak leginkább politikai tájékozottságodra? Milyen típusú internetes oldalakról tájékozódsz leginkább?

A leggyakrabban plakátokat és szórólapokat olvasók csak nagyon kis százalékban néznek televízió műsorokat a kimutatás szerint. Azon személyek, akik nem interneteznek, nem jeleskednek más jellegű érdeklődés terén sem az eredmények alapján.

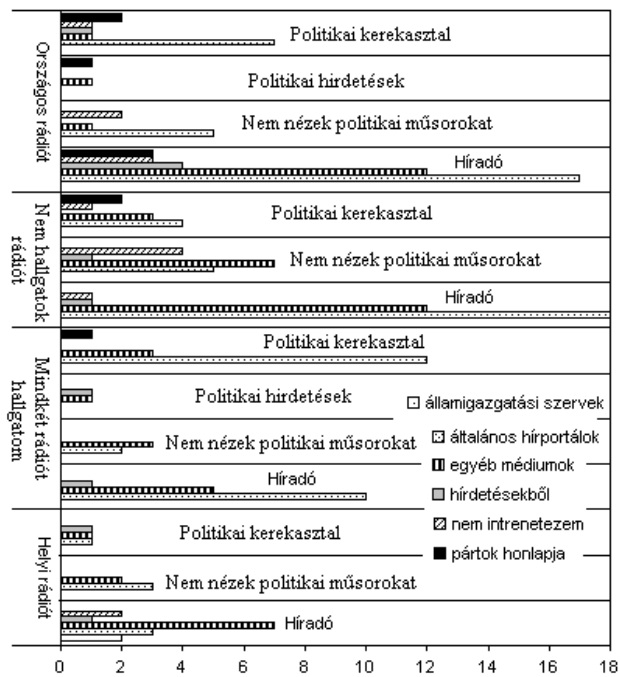
Általánosan levonható konzekvencia, hogy az egyetemisták közül a legtöbben híradót néznek, ez áll tehát az első helyen.

Nézettség tekintetében ezt követik a kerekasztal-beszélgetések. Rádiók közül legnépszerűbbek az országos rádiók, utánuk következnek a helyiek.

Azok a fiatalok, akik államigazgatási szervek honlapjaiból tájékozódnak, a híradón kívül, más médiumokból nem informálódnak számottevően és a híradót-nézők száma sem meghatározó.

Akik az aktuális politikai kérdések felől általános hírportálokból tájékozódnak, nagyobb százalékban híradót és politikai kerekasztal-beszélgetéseket néznek. A fent említettek létszámához képest elenyésző számban vannak azok, akik egyáltalán nem néznek politikai jellegű műsorokat.

Az egyéb jellegű médiumokból informálódók nagyrészt a híradóból nyerik a politikával kapcsolatos információkat. A megkérdezettek közül valamivel kevesebben

vannak azok, akik nem néznek politikai műsorokat és igen vékony réteg az, mely kerekasztal-beszélgetéseket, vagy politikai hirdetésekkel figyel.

Akik különböző hirdetések, plakátok, vagy szórólapok segítségével jutnak információkhoz, nem sűrűn tájékozódnak televíziós műsorokból. Közülük a legtöbben híradót néznek és csak kis százalékuk figyeli a kerekasztal-beszélgetéseket.

Akik nem interneteznek, nagy százalékban politikai műsorokat sem néznek, egy kis részük megnézi a híradót és közülük nagyon kevesen, de annál stabilabban kerekasztal-nézők.

Ha a négyféle rádiós preferencia szemszögéből vizsgálódunk, megállapíthatjuk, hogy azon államigazgatási szervek honlapjairól tájékozódók, akik nagyrészt híradót néznek, ezek mellett csak helyi rádiót hallgatnak.

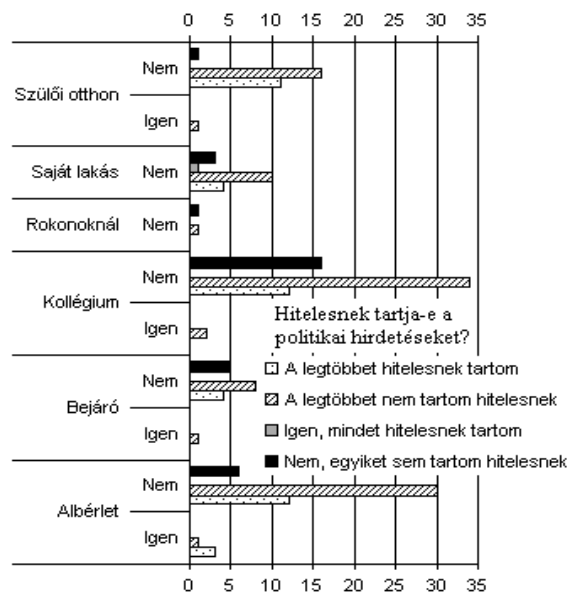
Akik általános hírportálokról szerzik információikat és a híradót nézik, többségükben nem hallgatnak rádiót, azok, akik pedig hallgatnak, nagyrészt az országos rádiókat részesítik előnyben. Akik egyéb, más médiumokból tájékozódnak és leggyakrabban híradót néznek, ezek mellett már nem hallgatják a rádiót.

A hirdetésekben tájékozódó és híradót néző fiatalok az országos rádiókat hallgatják legszívesebben. Végül elmondható, hogy azon egyetemisták, akik rendszeres látogatói bizonyos párt, vagy pártok honlapjainak és e mellett rendszeresen néznek híradót, az országos híradót preferálják

Hitelesnek tartják-e a politikai hirdetéseket?

Hitelesnek tartja-e a politikai hirdetéseket, abban a bontásban, hogy tagja-e politikai pártnak, illetve mi szolgál lakhelyéül.

A kimutatás szerint 183 fő közül 8 fő tagja valamilyen politikai szervezetnek. A 8 főből csak 3-an tartják nek a legtöbb politikai hirdetést. Lakóhelyre való tekintet nélkül azok, akik nem tagjai politikai szervezetnek, többnyire nem tartják hitelesnek a legtöbb politikai hirdetést. Ezek alapján a 183 megkérdezettből 137 fő nem tartja hitelesnek a politikai hirdetéseket. A megkérdezettek közül mindössze 1 válaszadó bízik meg teljes mértékben a politikai híradásokban.

Milyen típusú politikai műsorok hatnak a tájékozottságára?

A televíziós tájékozódás megosztása azok alapján, hogy tájékozódik-e több (min. 2) párt programja felől, és milyen településről jött Pécsre tanulni.

A tekintetben, hogy a megkérdezettek tájékozódnak-e több párt programja felől a 183-ból, 56/127-es megoszlást mutat a „nem” válaszok javára.

A megkérdezett egyetemisták 31%-a egyáltalán nem, vagy csak egyoldalúan tájékozódik politikai kérdésekben. Szociológiai szempontból családi minták mellett a lakóhely is meghatározó szerepet játszik, amint az a mellékelt grafikonból is kitűnik. A több oldalról tájékozódók közül a forrásoknál a politikai-kerekasztal típusú műsorok vezetnek, a fővárosiaknál kizárólag csak ez jelenik meg, de mindenhol meghatározó. Ezen kívül a híradó, ami a legfontosabb információforrás. A politikai hirdetések viszont mindenhol csekély súllyal vannak jelen (a mintavétel még a választási kampány előtt történt, egy viszonylagosan nyugodtabb periódusban).

A 183 főből 56-an válaszolták (31%), hogy tájékozódnak több párt programja felől, az 56 válaszadóból ennek ellenére 6 fő állította, hogy semmilyen politikai műsort nem néz.

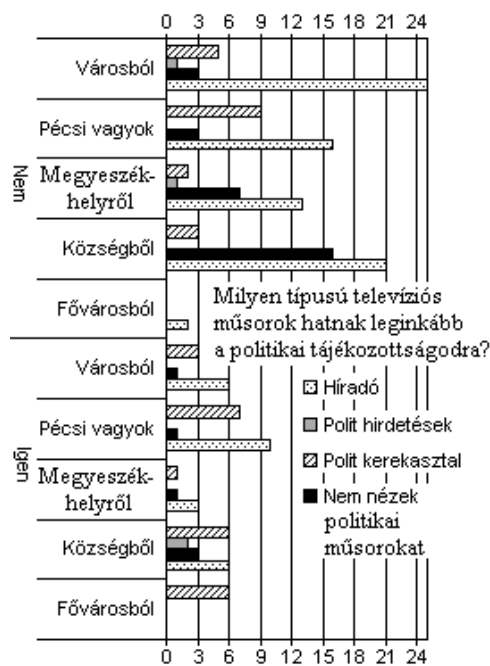
Ez az ellentmondás betudható a figyelmetlenségnek, vagy a médiával szembeni bizalmatlanságnak, esetleg a kérdőív nem eléggé következetes megszerkesztésének is.

A nem tájékozódóknál a politikai-kerekasztal típusú műsorok nem játszanak nagy szerepet, a híradó viszont fölényesen vezet. Ebben a csoportban jóval többen vannak azok, akik nem kísérik figyelemmel a politikai műsorokat, és nagyjából ugyanabban az arányban jelenik meg a másik csoportban már bemutatott ellentét, vagyis abból a 127 megkérdezettből, akik nem tájékozódnak több párt programja felől, mégis 19-en néznek politikai-kerekasztalt.

Egy újabb szintet elemezve a lakóhelyekre lebontva még árnyaltabb képet rajzolhatunk fel. A grafikon elemzésénél feltétlenül figyelembe kell még venni a különböző települési kategóriákba esők eltérő számát. A pécsi lakosok válaszai mindkét fő csoportban szinte teljesen ugyanazt a megoszlást mutatják, tehát nem lehet összefüggést kimutatni a médium-preferencia és a politikai tájékozódás horizontja között.

A Pécssett tanuló, de budapesti diákokról elmondható, hogy egyrészt (ebben a mintában) nem képviselnek jelentős hányadot, másrészt a pártok programjairól több forrásból alaposabban tájékozódnak.

A megyeszékhelyről és városokból jövő hallgatók válaszait itt összevonva kezeljük, amit az indokol, hogy nincs szignifikáns különbség az eredményekben a két kategória között. Ha külön vesszük őket, akkor sem lehet kimutatni a kisvárosokból jövőket, mindenestre ebből a bontásból megtudtuk, hogy nincs különbség egy megyeszékhelyen és egy átlagos városban felnőtt egyetemista politikai információszerező módszerei között. Itt is mindkét csoportban a híradó típusú műsorok vezetnek, feltűnő viszont a politikai-kerekasztal típusú műsorok szinte elenyésző hányada, ami alól csak a pécsiek kivételek.

A községekből, falvakból származók aránya 31.4% az összes megkérdezethez képest, az igennel válaszolók között 30%, a nemmel válaszolók között 32%, nincs jelentős különbség.

Politikai párttagság

ESS: A vizsgálat szerint hivatalos tagsága a megkérdezettek 1,5%-nak van, tehát a válaszadók 98,5%-a nem tagja egy politikai szervezetnek sem. Politikai szervezetek, vagy mozgalmak munkájában a megkérdezettek 2,9%-a vett részt, így a 97,1% nem vesz részt semmilyen politikai tevékenységben

IFJ: 2004-ben a párt- vagy ifjúsági politikai szervezeti tagságról 38-an számoltak be, ami a megkérdezettek 0,47%-a, és ehhez járul 22 olyan személy, akik polgári körű tagságot vállalnak (2000-ben készített felmérés alapján gyakorlatilag nem volt értelmezhető a valamely politikai szervezethez való tartozás. A mintába került 8000 fiatalból mindössze 32 fő jelezte ez irányú kapcsolatát.)

PTE: A saját kimutatásunkban 183 válaszból 7 fő jelölte a politikai párttagságot, ami a megkérdezettek 3,82%-a, míg a 176 válaszoló nem tagja politikai szervezetnek.

A 3 vizsgálat eredménye táblázatos elrendezésben:

	ESS	IFJ	PTE
párttagság:	1,5%	0,47%	3,82%

A politikai érdeklődés és aktivitás

ESS: A lakosság döntő többsége nem vesz részt a politikai pártoknak nevezett „öntevékeny” szervezetek munkájában, és nem csupán tagként vagy önkéntes munkásként, de rendezvényeik látogatóiként sem³. A politika fontossága a megkérdezett életében, az utolsó előtti helyen áll, hiszen a 10 fokú skálán bejelölve 3,8-as átlaggal az önkéntes szervezetek iránti érdeklődést előzi meg, melynek 2,1-es átlaga lett. A család fontossága 9,8-as átlaggal szerepel.

Az érdeklődést vizsgáló kategóriák szerinti megoszlás:

Egyáltalán nem érdekel:	16,7%
Alig érdekel:	37,2%
Eléggé érdekel:	37,7%
Nagyon érdekel:	8,4%

IFJ: A kutatás kimutatása szerint a fiatal rétegek érdeklődése is nagyon alacsony, ami a többséget illeti, tartózkodó magatartásról beszélhetünk esetükben is.

A felmérésben attitűdskálán kellett megjelölni az aktivitási értéket. Az 1–5-ig terjedő skála átlagai 2004-ben (ahol 1-legkevésbé, 5-leginkább) az egyetemisták esetében 2,9-es, a főiskolások esetében 2,6-os átlagot mutat.

A további elemzésben olvashatjuk, hogy a válaszadók 63 százalékát nem, vagy egyáltalán nem érdekli a politika. Közepes intenzitású érdeklődés mintegy 26, intenzívebb érdeklődés mintegy 11 százalék esetében regisztrálható.

PTE: Az alábbiakban 2 kimutatás segítségével összegezzük a saját vizsgálatunk eredményét, melyből a politikai érdeklődés és aktivitás jól kiolvasható. Példaként említjük, hogy a megkérdezett 183 főből 110-en nem tájékozódnak több pártnak a programja felől és egy párthonlapot sem látogatnak. Egy másik kiragadott példával is jellemezhetnénk a politikai aktivitást, mely szerint a 183 válaszolóból 147-en néha, vagy soha nem próbálja meg alakítani mások politikai véleményét.

³ Társadalmi Ábratár 2002, 48.o

Milyen gyakran néz párthonlapot?	Tájékozódik-e több párt programja felől?		
	Igen	Nem	Összesen
naponta többször	-	-	-
gyakran látogatom	7	1	8
ritkán	24	14	38
soha	25	110	135
összes	56	127	183

Milyen írott sajtóból szerzi politikai ismereteit?	Próbál-e alakítani mások politikai véleményén?				
	Alkalmanként	gyakran	néha	soha	Összesen
Helyi kiadványokból	2	-	2	12	16
Regionális lapokból	7	1	12	23	43
Országos lapokból	13	7	24	38	82
Ingyenesen hírójságokból	1	3	5	19	28
Nem olvasok újságot	2	-	6	6	14
Végösszeg	25	11	49	98	183

Civil, vagy egyéb szervezetekben végzett munka és aktivitás

ESS A következőkben a European Social Survey társadalmi aktivitás vizsgálatának összefoglaló diagrammjaiból származtatott adatokat mutatjuk be⁴. Az alább felsorolt kategóriákban az egyes társadalmi tevékenységeket folytató csoportokban való részvételt prezentáljuk.

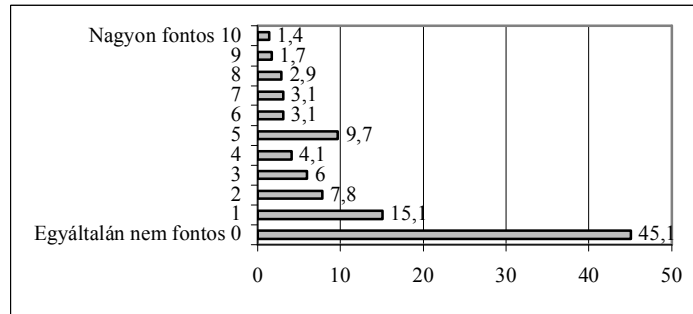
Kategória	Igen (%)	Nem (%)
sport, természetjáró klub	9,4	90,6
kulturális, hobbi kör	9	91
szakszervezet	7	93
üzleti, szakmai, gazdaszervezet	5,1	94,9
fogyasztói, autósklub	3,3	96,7
humanitárius segély, kisebbségeket, bevándorlókat segítő szervezetben	2,7	97,3
környezetvédő, állatvédő, békemozgalom	1,8	98,2
vallási, egyházi szervezetek munkájában	8,5	91,5
politikai párt munkájában	2,2	97,8
tudományos, iskolai vagy oktatási szervezetben	4,7	95,3
társasági, ifjúsági, nő-, idős nyugdíjas baráti társ.	7,9	92,1
más önkéntes szervezet munkájában vett részt	3,5	96,5

Az alábbi diagramm kifejezően mutatja az önkéntes civil szervezetek fontosságát a megkérdezettek életében.⁵

⁴ Társadalmi Ábratár 2002, 90-101. o

⁵ Társadalmi Ábratár 2002, 105.o

A kutatásból kimutatható, hogy a lakosság túlnyomó többsége nem vesz részt önkéntes munkában és nem tagja szervezetnek. A legpreferáltabb helyen a sporttal és a hobбивal kapcsolatos klubok állnak, valamint a vallási közösségek. A politikával kapcsolatos szervezetek itt is alulpreferált helyet képviselnek. A lakosság döntő többsége nem vesz részt a politikai pártoknak nevezett „öntevékeny” szervezetek munkájában, és nem csupán tagként vagy önkéntes munkásként, de rendezvényeik látogatóiként sem.

IFJ: A kérdezettek 15 százaléka jelezte, hogy tagja civil, társadalmi, politikai, vallási, jótékonyági, sport- vagy kulturális szervezetnek, közösségnek, klubnak, körnek. A legpreferáltabbak: a sportegyesület, a sportklub és az egyházi szervezet. A még értelmezhető sávban találhatóak a kulturális, hagyományőrző csoportok, valamint a diák és az önkéntes szervezetek.

PTE: A következő kimutatás a pécsi egyetemisták civil szervezeti munkáját mutatja, mely gyengébb aktivitást jelez, mint az országos minta. Talán egy pontosabb lekérdezésnél nagyobb arányt képviselne az igennel válaszolók száma, hiszen a saját vizsgálatunkban csak „igen és nem” kategóriát jelölhettek meg a válaszolók.

Rész vesz-e, társadalmi munkában?	Tag-e politikai szervezetnek?		
	Igen	Nem	Összesen
Igen	7	44	51
Nem	-	132	132
Végösszeg	7	176	183

Zárszó

Kicsit helytelenül és talán tiszteletlenül a munkánk végén köszönjük meg a segítséget, melyet kaptunk a publikáció elkészítéséhez: a nemzetközi vizsgálatot végző kutatócsoport által kiadott kötet szerkesztőinek: Füstös László és Guba László úrnak, akik a 2005-ös vizsgálat publikálatlan adatait is rendelkezésünkre bocsátották. Köszönettel tartozunk a kérdőívet kitöltőknek, valamint a szemináriumon résztvevő hallgatóknak, akikkel együtt végeztük a PTE-n az adatgyűjtést, feldolgozást és elemzést és kiknek munkája nagy segítséget jelentett ehhez a publikációhoz.

A vizsgálat résztvevői: Borda László, Gosztola Beatrix, Horváth Zsuzsanna, Kovács Gábor, Kustánczi Norbert, Mihalik Judit, Rodek Ágnes, Teleki Kamilla,

Irodalom

Ifjúság 2004 Gyorsjelentés, Szerk.: Bauer Béla, Szabó Andrea, Mobilitás Ifjúságkutatási Iroda. 2005.

Társadalmi Regiszter. Az Európai Társadalmak Összehasonlító Vizsgálata 2. kötet. Szerk.: Füstös László, Guba László, MTA PTI, MTA SZKI, 2004.